

FOTO: PASCAL LEVASSEUR

Mestbeleid en biogasproductie in Frankrijk onder de loep

In Vlaanderen is men volop bezig met de voorbereiding van het nieuwe Mestactieplan voor de volgende 4 jaar (2011-2014). Normen worden alsmaar strenger en toch moet de Vlaamse landbouwer zijn boterham kunnen blijven verdienen. Velen vragen zich af hoe het elders in Europa gesteld is. We geven alvast een blik op de Franse mestwetgeving en hun biogasproductie. – TOON DE KEUKELAERE, BEROEPSWERKING –

• varkens • milieu

Tijdens de Interpigmeeting in Rennes in juni schetste *Pascal Levasseur* het mestbeleid en de biogasproductie in Frankrijk. De heer Levasseur is onderzoeker op het proefbedrijf in het Bretonse Romillé en houdt zich in het bijzonder bezig met leefmilieu. Het proefbedrijf behoort toe aan het *Institut du Porc* (IFIP).

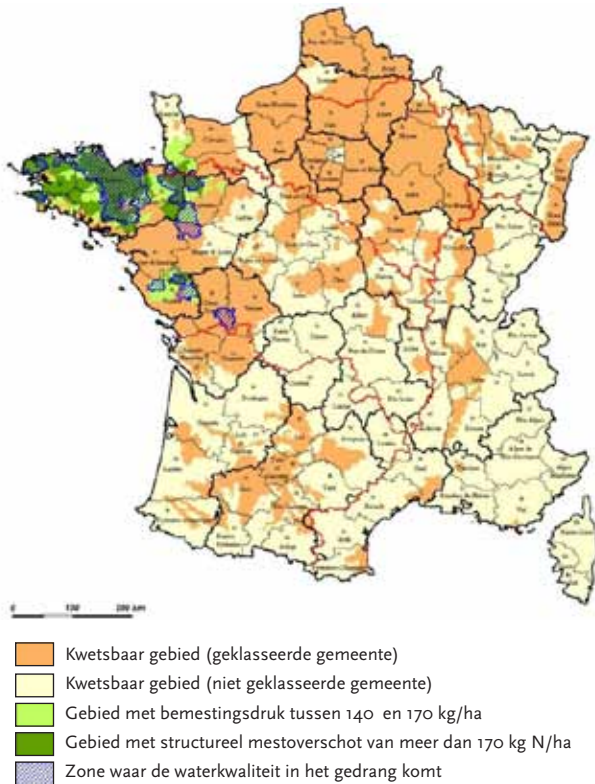
Mestbeleid

Net zoals ons land zijn er ook in Frankrijk veel kwetsbare gebieden (zv = *zones vulnérables*) in kader van hun mestbeleid. Deze gebieden zijn in figuur 1 oranje ingekleurd. Er geldt een maximale bemesting van 170 kg/ha N uit dierlijke mest. Maar ook in de niet-kwetsbare gebieden wordt het steeds moeilijker om meer dan 170 kg organische stikstof toe te dienen. Verder zijn er nog regio's waar de waterkwaliteit in het gedrang komt en waar nog bijkomende actiepunten van toepassing zijn (blauwgegarceerde gebieden; ZAC = *zones d'action complémentaire*). Hier geldt dat er maximaal 210 kg N/ha uit minerale en organische bemesting mag worden toegediend. Bovendien is het in deze gebieden niet langer toegestaan om nieuwe varkensbedrijven op te starten of

zelfs bestaande bedrijven uit te breiden. De groene gebieden op de kaarten zijn de zogenaamd ZES (*zones d'excédent structurel*) waar er een structureel mestoverschot van meer dan 170 kg/ha dierlijke N is. Hier gelden bovenstaande maatregelen en bovendien wordt de oppervlakte waarop mest mag worden gespreid gelimiteerd (exclusief eigen gronden). Overschot moet men verwerken of transporteren naar gebieden met een bemestingsdruk die lager ligt dan 140 kg dierlijke N/ha. Zoals enigszins verwacht liggen de ZAC- en ZES-gebieden hoofdzakelijk in Bretagne. Pascal Levasseur: "Sinds november 2005 geldt voor Bretagne een maximale gift van 100 kg/ha P₂O₅. In de praktijk komt het er op neer dat bemesting een moeilijke evenwichtsoefening is tussen aanbod en opname door het gewas. Potas wordt momenteel nog niet in rekening gebracht, maar hier zou binnen enkele jaren ook wel eens verandering in kunnen komen."

Mestverwerking

De mestverwerkingscapaciteit in Frankrijk neemt gestaag toe. Terwijl in 1998 nog maar een vijftigtal mestverwerkingsunits

Figuur 1 Kwetsbare gebieden in de Franse nitraatrichtlijn (Bron: Ministère de l'Ecologie et du Développement Durable – France)

werken, zijn er momenteel zo'n 550 actief. De 4 departementen in Bretagne zijn samen goed voor een 450-tal installaties.

Meer dan 80% van de mest die wordt verwerkt, gebeurt door 'biologiesystemen' waarbij de stikstof wordt omgezet naar het onschadelijke N₂-gas en waarbij de P-fractie naar andere gebieden in Frankrijk wordt geëxporteerd. Compostering neemt ongeveer 6% van de mestverwerking voor zijn rekening (16% van de verwerkingsinstallaties) en verder zijn er nog fysisch-chemische mestverwerkingsinstallaties en nog enkele andere technieken.

Pascal Levasseur: "Bij compostering is het de bedoeling om 12 m³ mengmest te mixen met 1 ton stro om zo 5 m³ compost te

bekomen (zie foto). Deze installaties zijn min of meer geautomatiseerd en kunnen 2500-6000 m³ mest verwerken. Door compostering wordt 50% van de aanwezige N omgezet naar N₂. Heel veel succes heeft deze compostering niet echt omdat de compost veelal nog te nat is en enorm duur door de hoge behoefte aan stro. Hier en daar wordt het systeem ook uitprobeerd met groenafval in plaats van stro. Bovendien zorgt transport van deze compost naar gebieden met lage N-druk voor extra kosten. Gedurende het mengen van stro en mengmest is er ook enige geurhinder. De totale kostprijs bedraagt 10-15 euro/m³ mest. Veelal is er een uitwisseling van stro van een akkerbouwer met compost van de varkensboer."

Biogasproductie

Wat biogasproductie betreft, is Frankrijk zeker niet de eerste van de klas binnen Europa. Maar ook hier is een inhaalbeweging bezig. Met begin dit jaar zo'n 30 biogasunits kan je niet echt van een bloeiende sector spreken – Duitsland telde in 2009 ongeveer 4500 biogasinstallaties. De ligging van de biogasinstallaties is zeer verspreid en is niet echt gekoppeld aan de gebieden met hoge varkensdichtheid. Er is een gelijkmatige verdeling tussen kleine en grote units: beide systemen komen ongeveer even vaak voor. Om de biogasproductie in Frankrijk echt van de grond te krijgen, is het noodzakelijk dat de investeringskosten serieus dalen. In vergelijking met Duitsland is de kostprijs van een grote unit (bijvoorbeeld 1000 kWe) meer dan dubbel zo hoog: ongeveer 2,7 miljoen euro tegenover 6 miljoen euro. Ook bij kleinere installaties (500 kWe) ligt de prijs 1,6 keer hoger. De voornaamste redenen voor deze prijsverschillen verklaart men door het feit dat de markt nog niet zo ver ontwikkeld is als in Duitsland (minder concurrentie) en dat er een andere regulerende wetgeving van toepassing is.

Ook op het gebied van de energieprijis die de producent ontvangt, zijn er grote verschillen tussen beide landen. In Frankrijk schommelt die van 12 tot 15,3 eurocent/kWh (9,8 eurocent basisprijs + diverse bonussen). In Duitsland loopt dit op van 18 tot 27 eurocent/kWh (11,7 eurocent basiscompensatie + 7 eurocent biomassa-productie + diverse bonussen). Dit enorme prijsverschil geeft dan ook onmiddellijk aan waarom de biogasproductie in Duitsland zoveel verder is ontwikkeld dan in Frankrijk. ■